

KOLOR ŻÓŁTY

Symbolizuje rozwój obywatelski i społeczny zucha, który poznaje specyfikę i problemy swojego miejsca zamieszkania, potem rodzinnego miasta lub wsi, następnie regionu, i w końcu Polski, szuka korzeni tożsamości i odkrywa swoje predyspozycje społeczne (do zdobywania wiedzy, rozwijania zainteresowań naukowych), w poznaniu siebie i odkrywaniu istoty patriotyzmu nie zapomina o otwarciu na inne kultury i narodowości, w związku z obecnością Polski w Europie i świecie.

* *wokół mnie*

** *w okolicy*

*** *w ojczyźnie i w świecie*

gwiazdka	wymagania
*	1. Zna symbole narodowe i umie się wobec nich zachować. 2. Zna najbliższą okolicę i umie wskazać drogę do najważniejszych miejsc. 3. Dobrze mówi po polsku – nie kaleczy języka brzydkimi wyrazami.
**	1. Zna zabytki, legendy, fakty historyczne dotyczące miejscowości (okolicy). 2. Przykłada się do nauki. 3. Poszukuje ciekawostek z różnych dziedzin 4. Umie zachować się w miejscu pamięci narodowej i wobec sztandaru.
***	1. Potrafi wskazać Polskę na mapie świata (jej najważniejsze miasta, rzeki, pasma górskie itp.) 2. Wie, czym jest UE i poznaje miejsce Polski w niej. 3. Poszerza wybraną dziedzinę wiedzy. 4. Obchodzi święta narodowe.

komentarz:

* pkt. 2 Najważniejsze miejsca to np. kościół, poczta, posterunek policji, ośrodek zdrowia (w zależności od wielkości miejscowości, dzielnicy).

** pkt 1 Wnikliwość poznawania historii miejscowości zależy od charakteru miejsca, w którym zuch mieszka, najważniejsze jest, by potrafił określić jej wiek, najważniejsze fakty, zabytki.

*** pkt. 2 Najważniejsze święta narodowe to: święto Odzyskania Niepodległości (11 listopada) i święto Uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Obchodzenie świąt narodowych powinno być jednym z priorytetów pracy gromady, warto zachęcać zuchy do włączania w świętowanie ich rodzin, ale trzeba wykazać się dużym taktem z uwagi na różną wrażliwość patriotyczną współczesnych Polaków.

pkt. 4 Trzeba wiedzę o UE przedstawiać w sposób mądry, pokazywać zalety i wady przystąpienia do Unii i możliwości dla rozwoju Polski, jak również to, co Polacy mogą dobrego ofiarować narodom Europy.

gwiazdka	wymagania
*	1. Zna symbole narodowe i umie się wobec nich zachować.
	2. Zna najbliższą okolicę i umie wskazać drogę do najważniejszych miejsc.
	3. Dobrze mówi po polsku – nie kaleczy języka brzydkimi wyrazami.
**	1. Zna zabytki, legendy, fakty historyczne dotyczące miejscowości (okolicy).
	2. Przykłada się do nauki.
	3. Poszukuje ciekawostek z różnych dziedzin
	4. Umie zachować się w miejscu pamięci narodowej i wobec sztandaru.
***	1. Potrafi wskazać Polskę na mapie świata (jej najważniejsze miasta, rzeki, pasma górskie itp.)
	2. Wie, czym jest UE i poznaje miejsce Polski w niej.
	3. Poszerza wybraną dziedzinę wiedzy.
	4. Obchodzi święta narodowe.

komentarz:

* pkt. 2 Najważniejsze miejsca to np. kościół, poczta, posterunek policji, ośrodek zdrowia (w zależności od wielkości miejscowości, dzielnicy).

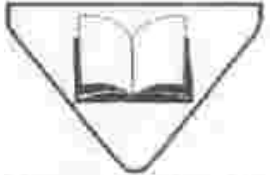
** pkt 1 Wnikliwość poznawania historii miejscowości zależy od charakteru miejsca, w którym zuch mieszka, najważniejsze jest, by potrafił określić jej wiek, najważniejsze fakty, zabytki.

*** pkt. 2 Najważniejsze święta narodowe to: święto Odzyskania Niepodległości (11 listopada) i święto Uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Obchodzenie świąt narodowych powinno być jednym z priorytetów pracy gromady, warto zachęcać zuchy do włączania w świętowanie ich rodzin, ale trzeba wykazać się dużym taktem z uwagi na różną wrażliwość patriotyczną współczesnych Polaków.

pkt. 4 Trzeba wiedzę o UE przedstawiać w sposób mądry, pokazywać zalety i wady przystąpienia do Unii i możliwości dla rozwoju Polski, jak również to, co Polacy mogą dobrego ofiarować narodom Europy.

Spis treści:

	Strona
Przyjaciel książki / Przyjaciółka książki	4
Poeta / Poetka	5
Bajarz / Bajarka	6
Obieżyświat	7
Podróżnik / Podróżniczka	8
Regionalna	9
Astronom	10
Obserwator / Obserwatorka	11
Doświadczalski / Doświadczalska	12
Lingwista / Lingwistka	13
Łamigłowa	14
Bajtek	15
Internauta / Internautka	16
Dziennikarz / Dziennikarka	17
Korespondent / Korespondentka	18
Kolekcjoner / Kolekcjonerka	19
Mały Europejczyk / Mała Europejka	20
Historyk / Historyczka	21
Strażnik pamięci narodowej / Strażniczka pamięci narodowej	22
Etnograf	23
Wskazidroga	24

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Przyjaciel książki</i>	<i>Przyjaciółka książki</i>
	<p><i>Przyjaciel książki to zuch, który chętnie czyta książki i potrafi o nie dbać.</i></p> <p><i>Przyjaciółka książki to zuchenka, która chętnie czyta książki i potrafi o nie dbać.</i></p>	1. Czyta książki, także te, które nie są lekturami szkolnymi.	1. Czyta książki, także te, które nie są lekturami szkolnymi.
		2. Potrafi zainteresować książkami – opowiedział o ulubionym autorze lub ulubionej książce.	2. Potrafi zainteresować książkami innych – opowiedziała o ulubionym autorze lub ulubionej książce.
		3. Zna kilka książek dla dzieci i ich autorów.	3. Zna kilka książek dla dzieci i ich autorów.
		4. Ma swoją biblioteczkę. W razie potrzeby samodzielnie dokona naprawy lub oprawy książki.	4. Ma swoją biblioteczkę. W razie potrzeby samodzielnie dokona naprawy lub oprawy książki.
		5. Odnalazł i wypożyczył z biblioteki potrzebną mu książkę i oddał w terminie, w niezniszczonym stanie.	5. Odnalazła i wypożyczyła z biblioteki potrzebną jej książkę i oddała w terminie, w niezniszczonym stanie.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Poeta</i>	<i>Poetka</i>
	<p><i>Poeta to zuch, który pisze wiersze i potrafi rymować. Używa poprawnej polszczyzny oraz interesuje się poezją.</i></p> <p><i>Poetka to zuchotka, która pisze wiersze i potrafi rymować. Używa poprawnej polszczyzny oraz interesuje się poezją.</i></p>	1. Stara się poprawnie mówić i pisać po polsku.	1. Stara się poprawnie mówić i pisać po polsku.
		2. Lubi czytać wiersze, ma swojego ulubionego autora.	2. Lubi czytać wiersze, ma swojego ulubionego autora.
		3. Układa rymowanki, okrzyki, życzenia na dowolne okazje.	3. Układa rymowanki, okrzyki, życzenia na dowolne okazje.
		4. Zaprezentował swoje wiersze. Umie przyjąć krytykę.	4. Zaprezentowała swoje wiersze. Umie przyjąć krytykę.
		5. Zna postacie polskich poetów piszących dla dzieci i ich twórczość.	5. Zna postacie polskich poetów piszących dla dzieci i ich twórczość.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Bajarz</i>	<i>Bajarka</i>
	<p><i>Bajarz to zuch, który lubi czytać bajki, umie je opowiadać i odczytywać przesłanie, jakie niosą.</i></p> <p><i>Bajarka to zuchenka, która lubi czytać bajki, umie je opowiadać i odczytywać przesłanie, jakie niosą.</i></p>	1. Czyta baśnie, legendy, bajki; odnalazł w nich przesłanie.	1. Czyta baśnie, legendy, bajki; odnalazła w nich przesłanie.
		2. Wymyślił i ciekawie opowiedział wartościową historię, ułożył własną bajkę.	2. Wymyśliła i ciekawie opowiedziała wartościową historię, ułożyła własną bajkę.
		3. Umie urozmaicić swoją opowieść na kilka sposobów.	3. Umie urozmaicić swoją opowieść na kilka sposobów.
		4. Poznał legendy – odszukał w nich element prawdy.	4. Poznała legendy – odszukała w nich element prawdy.
		5. Potrafi odnaleźć znaczenie archaizmów używanych w legendach i podaniach.	5. Potrafi odnaleźć znaczenie archaizmów używanych w legendach i podaniach.

komentarz:

ad. 1 Należy zwrócić zuchom uwagę na różnicę między bajkami, baśniami a legendami (każda legenda zawiera ziarno prawdy).

ad. 3 Podczas opowiadania bajek używa drobnych rekwizytów, modeluje głos itd.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Obieżyświat</i>	<i>Obieżyświat</i>
	<p><i>Obieżyświat to zuch, który poznaje różnorodność kultur, ludzi i krajów, orientuje się na mapie świata.</i></p> <p><i>Obieżyświat to zuchotka, która poznaje różnorodność kultur, ludzi i krajów, orientuje się na mapie świata.</i></p>	1. "Odwiedził" kilka krajów – wie, jak żyją w nich ludzie, jaki mają kolor skóry, mowę, zwyczaje.	1. "Odwiedziła" kilka krajów – wie, jak żyją w nich ludzie, jaki mają kolor skóry, mowę, zwyczaje.
		2. Wykonał, np. strój, zabawkę, potrawę charakterystyczną dla danego narodu.	2. Wykonała, np. strój, zabawkę, potrawę charakterystyczną dla danego narodu.
		3. Poznał podstawowe słowa w języku "odwiedzanych" krajów.	3. Poznała podstawowe słowa w języku "odwiedzanych" krajów.
		4. „Podróżując”, uczy się piosenek i piosenek związanych tematycznie z odwiedzanymi krajami.	4. „Podróżując”, uczy się piosenek i piosenek związanych tematycznie z odwiedzanymi krajami.
		5. Pokazał na mapie kontynenty i oceany.	5. Pokazała na mapie kontynenty i oceany.
		6. Wskazał na mapie co najmniej jeden „odwiedzany” kraj, zna jego flagę, godło, stolicę i charakterystyczne punkty geograficzne.	6. Wskazała na mapie co najmniej jeden „odwiedzany” kraj, zna jego flagę, godło, stolicę i charakterystyczne punkty geograficzne.

komentarz:

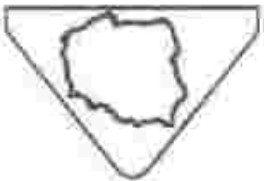
Sprawność przeznaczona jest dla zuchów, które poznają świat, nie wyjeżdżając z własnego kraju. Należy postarać się, aby wiadomości uzyskane przez zuchy wykraczały poza ogólnie znane fakty i stereotypy o poszczególnych państwach oraz ich mieszkańcach.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Podróżnik</i>	<i>Podróżniczka</i>
	<p><i>Podróżnik to zuch, który lubi podróżować, wie, dokąd jedzie i co ciekawego można tam zobaczyć.</i></p> <p><i>Podróżniczka to zuchenka, która lubi podróżować, wie, dokąd jedzie i co ciekawego można tam zobaczyć.</i></p>	1. Czyta książki podróżnicze.	1. Czyta książki podróżnicze.
		2. Poznał postać podróżnika lub badacza.	2. Poznała postać podróżnika lub badacza.
		3. Wskazał na mapie trasę swojej podróży, zdobył informację o miejscu, które odwiedzi.	3. Wskazała na mapie trasę swojej podróży, zdobyła informację o miejscu, które odwiedzi.
		4. Podczas pobytu zebrał pamiątki, zdjęcia, informacje. Przedstawił je po powrocie w ciekawej formie.	4. Podczas pobytu zebrała pamiątki, zdjęcia, informacje. Przedstawiła je po powrocie w ciekawej formie.
		5. Podróżował przynajmniej trzema różnymi środkami lokomocji.	5. Podróżowała przynajmniej trzema różnymi środkami lokomocji.

komentarz:

Sprawność przeznaczona jest dla zuchów podróżujących po Polsce i świecie. Ma zachęcić dzieci do świadomego poznawania nowych okolic. Należy zwrócić uwagę, że sprawność zdobywać mogą zarówno dzieci wyjeżdżające z rodzicami na wakacje, jak też uczestnicy zielonych szkół. Wyjazdy nie muszą być zagraniczne.

ad. 2 Zuch może poznać podróżnika osobiście lub za pośrednictwem książek, ew. spotkań z podróżnikami w ramach imprez turystycznych.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Regionalna</i>	<i>Regionalna</i>
	<p><i>To zuch, który poznał wybrany region Polski. Zna jego najważniejsze legendy, miejsca i zwyczaje.</i></p> <p><i>To zuchenka, która poznała wybrany region Polski. Zna jego najważniejsze legendy, miejsca i zwyczaje.</i></p>	1. Zna zabytki, miejsca pamięci, ciekawostki danego regionu. Odwiedził w nim ważne miejsca.	1. Zna zabytki, miejsca pamięci, ciekawostki danego regionu. Odwiedziła w nim ważne miejsca.
		2. Potrafi wskazać dany region na mapie Polski.	2. Potrafi wskazać dany region na mapie Polski.
		3. Poznał legendy danego regionu.	3. Poznała legendy danego regionu.
		4. Zna regionalne święta. Jeśli to możliwe - wziął udział w ich obchodach, przedstawił zwyczaje z nimi związane.	4. Zna regionalne święta. Jeśli to możliwe - wzięła udział w ich obchodach, przedstawiła zwyczaje z nimi związane.
		5. Zapoznał się z obyczajami danego regionu (np. potrawy, taniec, śpiew, gwara).	5. Zapoznała się z obyczajami danego regionu (np. potrawy, taniec, śpiew, gwara).
		6. Wykonał element zdobnictwa lub stroju regionalnego.	6. Wykonała element zdobnictwa lub stroju regionalnego.

komentarz:

Sprawność można zdobywać zarówno w swoim regionie, jak też poznając region, gdzie się jest na kolonii. Uwzględniając specyfikę danego terenu i jego kultury, można zmodyfikować zadania tak, by pozwalały najpełniej zapoznać się z danym miejscem i jego mieszkańcami (ich historią, kulturą).

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Astronom</i>	<i>Astronom</i>
	<i>Astronom to zuch, który obserwuje niebo, zna zjawiska astronomiczne.</i>	1. Pogłębił swoją wiedzę astronomiczną (np. był w planetarium, obejrzał film, przeczytał książkę o gwiazdach).	1. Pogłębiła swoją wiedzę astronomiczną (np. była w planetarium, obejrzała film, przeczytała książkę o gwiazdach).
	<i>Astronom to zuchotka, która obserwuje niebo, zna zjawiska astronomiczne.</i>	2. Zna postać Mikołaja Kopernika i, wie, czego dokonał. Potrafi wymienić kilku wielkich astronomów w historii.	2. Zna postać Mikołaja Kopernika, i wie, czego dokonał. Potrafi wymienić kilku wielkich astronomów w historii.
		3. Obserwował niebo. Umie wskazać Gwiazdę Polarną i kilka gwiazdozbiorów.	3. Obserwowała niebo. Umie wskazać Gwiazdę Polarną i kilka gwiazdozbiorów.
		4. Wie, co to jest Układ Słoneczny, Słońce i Księżyc.	4. Wie, co to jest Układ Słoneczny, Słońce i Księżyc.
		6. Korzystał z mapy nieba, przy jej pomocy odszukał gwiazdozbiory.	6. Korzystała z mapy nieba, przy jej pomocy odszukała gwiazdozbiory.
		7. Zna podstawowe terminy astronomiczne (mgławica, orbita, kometa, meteor, lata świetlne, asteroidy itp).	7. Zna podstawowe terminy astronomiczne (mgławica, orbita, kometa, meteor, lata świetlne, asteroidy itp).

komentarz:

Podczas zbiórek warto używać mapy nieba.

ad. 4 We wrześniu 2006 ogłoszono, że Pluton nie jest planetą.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Obserwator</i>	<i>Obserwatorka</i>
	<p><i>Obserwator to zuch, który jest spostrzegawczy i uważnie obserwuje świat wokół siebie. Potrafi dostrzec rzeczy, których inni nie zauważają.</i></p> <p><i>Obserwatorka to zuchotka, która jest spostrzegawcza i uważnie obserwuje świat wokół siebie. Potrafi dostrzec rzeczy, których inni nie zauważają.</i></p>	1. Umie obserwować: znalazł nieprawidłowości w ubiorze, rysunkach, swoim otoczeniu.	1. Umie obserwować: znalazła nieprawidłowości w ubiorze, rysunkach, swoim otoczeniu.
		2. Szczegółowo zapamiętuje sytuacje. Po upływie czasu potrafi je prawidłowo odtworzyć.	2. Szczegółowo zapamiętuje sytuacje. Po upływie czasu potrafi je prawidłowo odtworzyć.
		3. Odczytał ślady pozostawione na śniegu, miękkim gruncie, w trawie.	3. Odczytała ślady pozostawione na śniegu, miękkim gruncie, w trawie.
		4. Ćwiczy zmysły.	4. Ćwiczy zmysły.

komentarz:

ad. 4 Ćwicząc zmysły, np. dotrze do celu z zamkniętymi oczami, po zapachu, dźwięku, odszuka schowaną wiadomość, rozróżnia smaki, rozpoznaje przedmioty po dotyku.

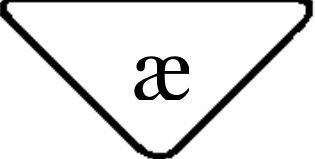
<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Doświadczalski</i>	<i>Doświadczalska</i>
	<p><i>Doświadczalski to zuch, który próbuje zrozumieć zjawiska zachodzące w otaczającym go świecie, nie boi się przeprowadzać potrzebnych doświadczeń naukowych.</i></p> <p><i>Doświadczalska to zuchotka, która próbuje zrozumieć zjawiska zachodzące w otaczającym ją świecie, nie boi się przeprowadzać potrzebnych doświadczeń naukowych.</i></p>	1. Szuka odpowiedzi na pytania dotyczące otaczającego go świata.	1. Szuka odpowiedzi na pytania dotyczące otaczającego ją świata.
		2. Przeprowadził w bezpieczny sposób doświadczenie naukowe.	2. Przeprowadziła w bezpieczny sposób doświadczenia naukowe.
		3. Posługuje się przyrządami pomiarowymi. Używa fachowego słownictwa związanego z eksperymentem.	3. Posługuje się przyrządami pomiarowymi. Używa fachowego słownictwa związanego z eksperymentem.
		4. Odnalazł dorosłego specjalistę, który zweryfikował jego badania.	4. Odnalazła dorosłego specjalistę, który zweryfikował jej badania.
		5. Zna historie kilku wynalazków, postaci znanych wynalazców, badaczy.	5. Zna historie kilku wynalazków, postaci znanych wynalazców, badaczy.

komentarz:

ad. 1. Dzieci z natury poszukują odpowiedzi na nurtujące je pytania (np. dlaczego morze jest słone, dlaczego żarówka świeci). Trzeba pomóc im w tych poszukiwaniach, pokazać, że wiedzę czerpie się z różnych źródeł (czasopisma, Internet, książki, rozmowy ze specjalistami, wystawy, programy telewizyjne).

ad. 2 Należy zwrócić uwagę na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny podczas wykonywania wszelkiego rodzaju eksperymentów.

ad. 4 Specjalistą w danej dziedzinie może być nauczyciel danego przedmiotu lub rodzic zajmujący się profesjonalnie daną dziedziną.

<i>emblemata</i>	<i>Idea</i>	<i>Lingwista</i>	<i>Lingwistka</i>
	<p><i>Lingwista to zuch, który umie porozumieć się w języku obcym.</i></p> <p><i>Lingwistka to zuchotka, która umie porozumieć się w obcym języku</i></p>	1. Napisał krótki tekst w języku obcym.	1. Napisała krótki tekst w języku obcym.
		2. Potrafi powiedzieć w języku obcym kilka zdań o sobie, odpowiedzieć na proste pytania.	2. Potrafi powiedzieć w języku obcym kilka zdań o sobie, odpowiedzieć na proste pytania.
		3. Przeczytał ze zrozumieniem fragment tekstu w języku obcym.	3. Przeczytała ze zrozumieniem fragment tekstu w języku obcym.
		4. Wie, w jakich krajach używa się języka, którego się uczy.	4. Wie, w jakich krajach używa się języka, którego się uczy.
		5. Rozumie podstawowe zwroty.	5. Rozumie podstawowe zwroty.
		6. Zna piosenkę lub piosenkę w języku obcym.	6. Zna piosenkę lub piosenkę w języku obcym.

komentarz:

Poziom realizacji wymagań należy dopasować do stopnia zaawansowania w nauce języka obcego.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Łamigłowa</i>	<i>Łamigłowa</i>
	<p><i>Łamigłowa to zuch, który rozwiązuje różnego rodzaju łamigłówki, potrafi tworzyć własne.</i></p> <p><i>Łamigłowa to zuchotka, która lubi rozwiązywać różnego rodzaju łamigłówki, potrafi tworzyć własne.</i></p>	1. Zna kilka zuchowych szyfrów, umie się nimi posługiwać.	1. Zna kilka zuchowych szyfrów, umie się nimi posługiwać.
		2. Lubi rozwiązywać zadania matematyczne, ortograficzne, przyrodnicze i inne.	2. Lubi rozwiązywać zadania matematyczne, ortograficzne, przyrodnicze i inne.
		3. Poszukuje łamigłówek dla dzieci.	3. Poszukuje łamigłówek dla dzieci.
		4. Wymyśla własne rebusy, krzyżówki, łamigłówki lub gry planszowe.	4. Wymyśla własne rebusy, krzyżówki, łamigłówki lub gry planszowe.
		5. Wytłumaczył innym rozwiązanie problemu lub zadania.	5. Wytłumaczyła innym rozwiązanie problemu lub zadania.

<i>emblemata</i>	<i>idea</i>	<i>Bajtek</i>	<i>Bajtek</i>
	<p><i>Bajtek to zuch, który umie obsługiwać komputer, wykorzystując go nie tylko do zabaw.</i></p> <p><i>Bajtek to zuchenka, która umie obsługiwać komputer, wykorzystując go nie tylko do zabaw.</i></p>	1. Korzysta z komputera z umiarem, pamiętając o swoim zdrowiu (odpowiednia postawa, odległość, czas).	1. Korzysta z komputera z umiarem, pamiętając o swoim zdrowiu (odpowiednia postawa, odległość, czas).
		2. Obsługuje kilka programów użytkowych.	2. Obsługuje kilka programów użytkowych.
		3. Wykorzystuje komputer do nauki, korzysta z programów edukacyjnych.	3. Wykorzystuje komputer do nauki, korzysta z programów edukacyjnych.
		4. Przy pomocy komputera sprawił komuś miłą niespodziankę.	4. Przy pomocy komputera sprawiła komuś miłą niespodziankę.
		5. Umie obsługiwać urządzenia peryferyjne (drukarka, skaner, nagrywarka itp.).	5. Umie obsługiwać urządzenia peryferyjne (drukarka, skaner, nagrywarka itp.).

komentarz:

ad. 1 Korzystanie z umiarem oznacza niezaniechanianie swoich obowiązków oraz kontaktów z innymi.

ad. 2 Takich jak np. edytor tekstu, program graficzny, odtwarzacz muzyki itd.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Internauta</i>	<i>Internautka</i>
	<p><i>Internauta to zuch, który umie wyszukać w Internecie potrzebne informacje, wykorzystuje Internet do kontaktu z innymi, omija pułapki związane z siecią.</i></p> <p><i>Internautka to zuchotka, która umie wyszukać w Internecie potrzebne informacje, wykorzystuje Internet do kontaktu z innymi, omija pułapki związane z siecią.</i></p>	1. Wyszukał w sieci potrzebne informacje na dany temat. Przeniósł je do pamięci komputera.	1. Wyszukała w sieci potrzebne informacje na dany temat. Przeniosła je do pamięci komputera.
		2. Zna zagrożenia istniejące w sieci (np. wirusy, robaki, itp.). Wie, jak bronić przed nimi komputer.	2. Zna zagrożenia istniejące w sieci (np. wirusy, robaki, itp.). Wie, jak bronić przed nimi komputer.
		3. Skontaktował się przez Internet z drużynowym, przybocznym lub zuchem.	3. Skontaktowała się przez Internet z drużynową, przyboczną lub zuchem.
		4. Wie, co to są prawa autorskie.	4. Wie, co to są prawa autorskie.
		5. Zna zasady bezpiecznego korzystania z Internetu (nie podaje swoich danych, nie otwiera plików z nieznanego źródła, jest ostrożny przy kontaktach z obcymi w sieci itd.).	5. Zna zasady bezpiecznego korzystania z Internetu (nie podaje swoich danych, nie otwiera plików z nieznanego źródła, jest ostrożna przy kontaktach z obcymi w sieci itd.).

komentarz:

ad. 4 Istotne jest uświadomienie zuchowi, że autorzy - twórcy dzieł - posiadają swoje prawa. Nielegalne jest więc np. ściąganie wypracowań z Internetu.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Dziennikarz</i>	<i>Dziennikarka</i>
	<p><i>Dziennikarz to zuch, który pisze krótkie teksty o charakterze informacyjnym, potrafi rzetelnie opisać dane zdarzenie.</i></p> <p><i>Dziennikarka to zuchotka, która pisze krótkie teksty o charakterze informacyjnym, potrafi rzetelnie opisać dane zdarzenie.</i></p>	1. Zna podstawowe formy wypowiedzi dziennikarskiej (artykuł prasowy, fotografia, audycja radiowa, film dokumentalny).	1. Zna podstawowe formy wypowiedzi dziennikarskiej (artykuł prasowy, fotografia, audycja radiowa, film dokumentalny).
		2. Interesuje się ciekawymi wydarzeniami w Polsce, na świecie lub w swoim otoczeniu.	2. Interesuje się ciekawymi wydarzeniami w Polsce, na świecie lub w swoim otoczeniu.
		3. Opisał starannie i bez błędów zaobserwowane zdarzenie i opublikował swój tekst (gazetka gromady, gablota, kronika). Píše starannie i bez błędów.	3. Opisała starannie i bez błędów zaobserwowane zdarzenie i opublikowała swój tekst (gazetka gromady, gablota, kronika). Píše starannie i bez błędów.
		4. Zebrał informacje dotyczące wybranej osoby i przeprowadził z nią wywiad. Napisany tekst oddał do autoryzacji.	4. Zebrała informacje dotyczące wybranej osoby i przeprowadziła z nią wywiad. Napisany tekst oddała do autoryzacji.
		5. W swojej pracy wykorzystuje różne sposoby pozyskiwania informacji i materiałów (notuje, nagrywa, fotografuje, szuka w Internecie).	5. W swojej pracy wykorzystuje różne sposoby pozyskiwania informacji i materiałów (notuje, nagrywa, fotografuje, szuka w Internecie).

komentarz:

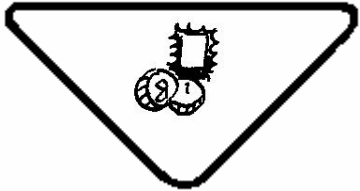
ad. 2 Zuch powinien oglądać programy informacyjne w obecności kogoś, kto będzie na bieżąco tłumaczył zaobserwowane zdarzenia i chronił przed drastycznymi scenami.

<i>emblemata</i>	<i>idea</i>	<i>Korespondent</i>	<i>Korespondentka</i>
	<p><i>Korespondent to zuch, który nawiązuje i utrzymuje kontakt na odległość z drugą osobą. Potrafi zaadresować list, wysłać paczkę.</i></p> <p><i>Korespondentka to zuchenka, która nawiązuje i utrzymuje kontakt na odległość z drugą osobą. Potrafi zaadresować list, wysłać paczkę.</i></p>	1. Pisze starannie i poprawnie, zna podstawowe zwroty grzecznościowe i urzędowe, wie jak ich użyć.	1. Pisze starannie i poprawnie, zna podstawowe zwroty grzecznościowe i urzędowe, wie jak ich użyć.
		2. Ułożył kilka tekstów z różnych okazji, napisał je na własnoręcznie wykonanej kartce lub papeterii.	2. Ułożyła kilka tekstów z różnych okazji, napisała je na własnoręcznie wykonanej kartce lub papeterii.
		3. Napisał, poprawnie zaadresował i wysłał różne rodzaje listów. Potrafi obsługiwać pocztę elektroniczną.	3. Napisała, poprawnie zaadresowała i wysłała różne rodzaje listów. Potrafi obsługiwać pocztę elektroniczną.
		4. Załatwił na poczcie sprawę np. nadał paczkę, kupił znaczki.	4. Załatwiła na poczcie sprawę np. nadała paczkę, kupiła znaczki.
		5. Rozpoczął korespondencję lub odpowiedział na list – stara się podtrzymywać kontakt.	5. Rozpoczęła korespondencję lub odpowiedziała na list – stara się podtrzymywać kontakt.

komentarz:

ad. 2. Np. imieninowe, urodzinowe, podziękowanie za coś.

ad.5 Stałość korespondencji jest istotnym czynnikiem zdobycia sprawności.

<i>emblemata</i>	<i>idea</i>	<i>Kolekcjoner</i>	<i>Kolekcjonerka</i>
	<p><i>Kolekcjoner to zuch, który zbiera przedmioty związane ze swoją pasją. Opiekuje się swoim zbiorem i ciekawie o nim opowiada.</i></p> <p><i>Kolekcjonerka to zuchotka, która zbiera przedmioty związane ze swoją pasją. Opiekuje się swoim zbiorem i ciekawie o nim opowiada.</i></p>	1. Ma swoją pasję, gromadzi zbiory z nią związane. Starannie je przechowuje. Opisał swoją kolekcję.	1. Ma swoją pasję, gromadzi zbiory z nią związane. Starannie je przechowuje. Opisała swoją kolekcję.
		2. Zaprezentował swoje eksponaty, ciekawie o nich opowiedział.	2. Zaprezentowała swoje eksponaty, ciekawie o nich opowiedziała.
		3. Zdobywa informacje o kolekcjonowanych rzeczach, czerpiąc wiedzę z różnorodnych źródeł.	3. Zdobywa informacje o kolekcjonowanych rzeczach, czerpiąc wiedzę z różnorodnych źródeł.
		4. Używa „narzędzi” potrzebnych w pracy kolekcjonera.	4. Używa „narzędzi” potrzebnych w pracy kolekcjonerki.
		5. Poszerza swój zbiór o kolejne eksponaty – prowadzi wymianę z innymi zbieraczami.	5. Poszerza swój zbiór o kolejne eksponaty – prowadzi wymianę z innymi zbieraczami.

komentarz:

ad. 5 Przy cennych zbiorach zuchy powinny uzyskać zgodę rodziców na wymianę.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Mały Europejczyk</i>	<i>Mała Europejka</i>
	<p><i>Mały Europejczyk to zuch, który poznaje kraje Europy, ich zwyczaje i kulturę.</i></p> <p><i>Mała Europejka to zuchotka, która poznaje kraje Europy, ich zwyczaje i kulturę.</i></p>	1. Wie, co to jest Unia Europejska i rozpoznaje jej podstawowe symbole.	1. Wie, co to jest Unia Europejska i rozpoznaje podstawowe symbole.
		2. Zna podstawowe zwroty w co najmniej 5 językach europejskich (w tym jeden spoza UE).	2. Zna podstawowe zwroty w co najmniej 5 językach europejskich (w tym jeden spoza UE).
		3. Zna kilka zwyczajów lub świąt charakterystycznych dla kultury dwóch krajów europejskich, w tym jednego spoza UE.	3. Zna kilka zwyczajów lub świąt charakterystycznych dla kultury dwóch krajów europejskich, w tym jednego spoza UE.
		4. Potrafi wymienić kilku sławnych współczesnych Europejczyków. Potrafi powiedzieć, czym się zajmowali/zajmują, czym się wstawili/czemu są słynni i z jakiego kraju pochodzili/pochodzą.	4. Potrafi wymienić kilku sławnych współczesnych Europejczyków. Potrafi powiedzieć, czym się zajmowali/zajmują, czym się wstawili/czemu są słynni i z jakiego kraju pochodzili/pochodzą.

komentarz:

Należy zwrócić uwagę, żeby pojęcia „Europa” nie utożsamiać z Unią Europejską. Kraje nie będące członkami UE są często pomijane w szkolnych konkursach oraz relacjach mediów, a ich kultury są równie ciekawe i warto zainteresować nimi dzieci.

ad. 4 Ważne, by były to postacie mądre i wartościowe.

<i>emblemata</i>	<i>idea</i>	<i>Historyk</i>	<i>Historyczka</i>
	<i>Historyk to zuch, który poznaje historię Polski.</i>	1. Poznał postać ważną dla historii Polski i określił okres, w jakim żyła.	1. Poznała postać ważną dla historii Polski i określiła okres, w jakim żyła.
	<i>Historyczka to zuchienka, która poznaje historię Polski.</i>	2. Odwiedził miejsce związane z historią Polski.	2. Odwiedziła miejsce związane z historią Polski.
		3. Wie, jak powstał hymn państwowy, zna legendę o powstaniu godła i państwa polskiego.	3. Wie, jak powstał hymn państwowy, zna legendę o powstaniu godła i państwa polskiego.
		4. Potrafi uporządkować w kolejności najważniejsze wydarzenia z historii Polski.	4. Potrafi uporządkować w kolejności najważniejsze wydarzenia z historii Polski.
		5. Wie, skąd można czerpać informacje dotyczące historii.	5. Wie, skąd można czerpać informacje dotyczące historii.

komentarz:

Należy spróbować zainteresować dzieci także historią nowszą, zachęcając je do poszukiwań we własnej rodzinie czy okolicy. Jeśli to możliwe, warto odwiedzić z zuchami miejsca takie jak archiwum czy muzeum historyczne.

ad. 4. Zuch (w zależności od wieku!) potrafi uporządkować wydarzenia od początków państwowości do współczesności, takie jak Chrzest Polski, Zjazd Gnieźnieński, koronacja Bolesława Chrobrego, rozbiórki dzielnicowe, bitwa pod Grunwaldem, hołd pruski, rozbiory, powstanie listopadowe, powstanie styczniowe, I wojna światowa, II wojna światowa, Powstanie Warszawskie, przełom roku 1989.

ad 5. Przeprowadził własne poszukiwania, odwiedzając bibliotekę, czytając książki i czasopisma, oglądając programy edukacyjne, słuchając audycji i przeszukując zasoby Internetu oraz rozmawiając ze świadkami wydarzeń.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Strażnik pamięci narodowej</i>	<i>Strażniczka pamięci narodowej</i>
	<p><i>Strażnik pamięci narodowej to zuch, który kultywuje tradycje narodowe.</i></p> <p><i>Strażniczka pamięci narodowej to zuchienka, która kultywuje tradycje narodowe.</i></p>	1. Pamięta o ważnych wydarzeniach w dziejach Polski, wie, jakie święta są z nimi związane.	1. Pamięta o ważnych wydarzeniach w dziejach Polski, wie, jakie święta są z nimi związane.
		2. W swojej okolicy wskazał miejsca związane z walką o niepodległość.	2. W swojej okolicy wskazała miejsca związane z walką o niepodległość.
		3. Zostawił ślad swojej obecności w miejscu pamięci narodowej (np. posprzątał, złożył kwiaty, zapalił znicz).	3. Zostawiła ślad swojej obecności w miejscu pamięci narodowej (np. posprzątała, złożyła kwiaty, zapaliła znicz).
		4. Zna patriotyczne pieśni i wiersze.	4. Zna patriotyczne pieśni i wiersze.
		5. Zachęcił innych do obchodów święta narodowego (np. wykonał plakat, zadbał o powieszenie flagi państwowej itp.).	5. Zachęciła innych do obchodów święta narodowego (np. wykonała plakat, zadbała o powieszenie flagi państwowej itp.).

komentarz:

ad. 1 Ważne wydarzenia w dziejach Polski to na pewno Odzyskanie Niepodległości i Uchwalenie Konstytucji 3 Maja. Poziom sprawności w dużej mierze zależy od wieku i predyspozycji zucha. Należy o tym pamiętać, decydując o ilości omawianych wydarzeń, odwiedzanych miejsc, pieśni i wierszy.

ad. 2 Warto, by zuch wziął udział w spotkaniach z seniorem, uczestnikiem walk o niepodległość, także z czasu PRL.

<i>emblemata</i>	<i>idea</i>	<i>Etnograf</i>	<i>Etnograf</i>
	<p><i>Etnograf to zuch, który wie, że kulturę polską tworzyli ludzie należący do różnych narodów. Poszerza swoje wiadomości dotyczące wybranej mniejszości narodowej.</i></p> <p><i>Etnograf to zuchotka, która wie, że kulturę polską tworzyli ludzie należący do różnych narodów. Poszerza swoje wiadomości dotyczące wybranej mniejszości narodowej.</i></p>	1. Wie, jaka mniejszość narodowa lub etniczna zamieszkiwała dany teren.	1. Wie, jaka mniejszość narodowa lub etniczna zamieszkiwała dany teren.
		2. Odnalazł znak obecności mniejszości narodowej lub etnicznej i udokumentował go.	2. Odnalazła znak obecności mniejszości narodowej lub etnicznej i udokumentowała go.
		3. Nauczył się piosenki lub kilku słów w języku wybranej mniejszości.	3. Nauczyła się piosenki lub kilku słów w języku wybranej mniejszości.
		4. Poznał zwyczaje lub elementy kultury wybranej mniejszości narodowej.	4. Poznała zwyczaje lub elementy kultury wybranej mniejszości narodowej.
		5. Jeśli to możliwe, nawiązał kontakt z przedstawicielem mniejszości narodowej.	5. Jeśli to możliwe, nawiązała kontakt z przedstawicielem mniejszości narodowej.

komentarz:

Jest to sprawność przeznaczona zarówno dla gromad, które działają na terenie zamieszkałym przez mniejszości narodowe lub etniczne, w miejscu, gdzie w przeszłości współistniały kultury, jak też dla tych gromad, które w takim miejscu znajdują się tylko czasowo (jadą na kolonię czy zimowisko). Mniejszość narodowa to grupa obywateli polskich, definiująca siebie jako przynależną do innej niż polska narodowości, która to grupa ma poza Polską kraj – ojczyznę (np. Niemcy, Litwini, Białorusini, Żydzi, Ukraińcy itp.) lub grupa, która nie ma poza Polską kraju – ojczyzny (np. Łemkowie).

Dla zuchów należących do mniejszości sugerowane jest zdobywanie sprawności wnuczka/wnuczki ze szczególnym uwzględnieniem niezwykłych korzeni rodzinnych.

ad. 2 Udokumentowała, czyli np. zrobiła zdjęcie, dokładnie przerysowała, opisała.

<i>emblem</i>	<i>idea</i>	<i>Wskazidroga</i>	<i>Wskazidroga</i>
	<p><i>Wskazidroga to zuch, który zna swoją najbliższą okolicę i orientuje się w terenie, umiejętnie korzystając z map, planów.</i></p> <p><i>Wskazidroga to zuchenka, która zna swoją najbliższą okolicę i orientuje się w terenie, umiejętnie korzystając z map, planów.</i></p>	1. Posługuje się planem miasta – wskazał drogę do wybranego punktu.	1. Posługuje się planem miasta – wskazała drogę do wybranego punktu.
		2. W swojej okolicy zna drogę do ważnych miejsc (np. do apteki, biblioteki, sklepu, kościoła, na dworzec).	2. W swojej okolicy zna drogę do ważnych miejsc (np. do apteki, biblioteki, sklepu, kościoła, na dworzec).
		3. Odwiedził interesujące miejsca w swojej okolicy i zna ciekawostki z nimi związane.	3. Odwiedził interesujące miejsca w swojej okolicy i zna ciekawostki z nimi związane.
		4. Wie, w jaki sposób dotrzeć do własnego domu z różnych miejsc. Potrafi skorzystać z transportu publicznego (sprawdził rozkład jazdy, kupił bilet). Poruszając się po ulicy, pamięta o zasadach bezpieczeństwa.	4. Wie, w jaki sposób dotrzeć do własnego domu z różnych miejsc. Potrafi skorzystać z transportu publicznego (sprawdziła rozkład jazdy, kupiła bilet). Poruszając się po ulicy, pamięta o zasadach bezpieczeństwa.

komentarz:

ad. 4. W przypadku miejscowości nie posiadających komunikacji wewnętrznej, należy zwrócić uwagę na PKS i PKP.